

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
YVES'A BOTA
przedstawiona w dniu 14 lipca 2016 r.¹

Sprawa C-547/15

Interservice d.o.o. Koper
przeciwko
Sándorowi Horváthowi

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Kúria (sąd najwyższy, Węgry)]

Odesłanie prejudycjalne — Wspólnotowy kodeks celny — Rozporządzenie (EWG) nr 2913/92 —
Artykuł 96 ust. 2 — Obowiązek przedstawienia towarów w urzędzie celnym przeznaczenia
w nienaruszonym stanie, z zachowaniem środków służących zapewnieniu tożsamości towarów —
Osoby zobowiązane — Podwykonawca przewozu

1. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 96 ust. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny².
2. Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Interservice d.o.o. Koper³, agentem celnym, a S. Horváthem, przewoźnikiem, w przedmiocie zwrotu należności celnych uiszczonych przez działający w charakterze „głównego zobowiązanego” Interservice, w następstwie usunięcia spod dozoru celnego –objętych procedurą wspólnotowego tranzytu zewnętrznego – towarów przewożonych przez S. Horvátha, działającego w charakterze podwykonawcy.
3. W niniejszej sprawie do Trybunału zwrócono się o odpowiedź na pytanie, czy w sytuacji, gdy przewoźnik główny wyznaczony przez zleceniodawcę powierza wykonanie przewozu podwykonawcy, obowiązek przedstawienia towarów objętych procedurą wspólnotowego tranzytu zewnętrznego w nienaruszonym stanie w urzędzie celnym przeznaczenia spoczywa na podwykonawcy przewozu. Trybunał będzie musiał poza tym, w przypadku odpowiedzi twierdzącej, uściślić zakres tego obowiązku.
4. W niniejszej opinii bronię stanowiska, po pierwsze, że art. 96 ust. 2 kodeksu celnego należy interpretować w ten sposób, iż pojęcie „przewoźnika” obejmuje każdą osobę wykonującą przewóz towarów, która je przyjęła i wiedziała, że są objęte procedurą wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, bądź na podstawie umowy przewozu zawartej ze zleceniodawcą bądź na podstawie umowy o podwykonawstwo zawartej z głównym przewoźnikiem, a po drugie, że obowiązek przewidziany w tym przepisie spoczywa na przewoźniku w okresie sprawowania przez niego pieczy nad towarami, które fizycznie przyjmuje do przewozu.

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Dz.U. 1992, L 302, s. 1; sprostowanie Dz.U. L 10, z 15.1.2009, s. 35. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 648/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 2005 r. (Dz.U. 2005, L 117, s. 13, zwane dalej „kodeksem celnym”).

3 — Zwanego dalej „Interservice”.

5. Twierdzę, że w sytuacji takiej jak sytuacja rozpatrywana w postępowaniu głównym, gdzie podwykonawca przewozu rzeczywiście wykonał przewóz towarów na parking urzędu celnego przeznaczenia i przekazał dokumenty związane z tymi towarami przedstawicielowi głównego przewoźnika, by ten dokonał formalności kończących procedurę wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, został on zwolniony ze spoczywającego na nim obowiązku w chwili, gdy przekazał głównemu przewoźnikowi pieczę nad towarami oraz dokumenty towarzyszące.

6. Wyjaśnię także, iż wprowadzie okoliczność, że podwykonawca przewozu kontynuował następnie przewóz do innego państwa członkowskiego, nie oznacza, że jest on zobowiązany do sprawdzenia, przed kontynuowaniem przewozu, czy główny przewoźnik rzeczywiście przedstawił towary w urzędzie celnym przeznaczenia w celu zakończenia procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, to mógłby on jednak zostać pociągnięty do odpowiedzialności, gdyby zostało wykazane, że kontynuował przewóz i posiadała wiedzę na temat informacji mogących świadczyć, że owa procedura nie została zakończona prawidłowo, co powinien ustalić sąd odsyłający w świetle wszystkich istotnych okoliczności faktycznych.

I – Ramy prawne

7. Na mocy art. 91 ust. 1 lit. a) kodeksu celnego procedura wspólnotowego tranzytu zewnętrznego pozwala na przemieszczanie z jednego do drugiego miejsca znajdującego się na obszarze celnym Wspólnoty towarów niewspólnotowych, niepodlegających w tym czasie należnościami celnym przywozowym i innym opłatom ani środkom polityki handlowej.

8. Zgodnie z art. 96 ust. 1 kodeksu celnego:

„Główny zobowiązany jest osobą uprawnioną do korzystania z procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego. Jest on odpowiedzialny za:

- a) przedstawienie w wyznaczonym terminie w urzędzie celnym przeznaczenia towarów w nienaruszonym stanie i z zachowaniem środków zastosowanych przez organy celne w celu zapewnienia tożsamości towarów,
- b) przestrzeganie przepisów procedury tranzytu wspólnotowego”.

9. Artykuł 96 ust. 2 kodeksu celnego stanowi, że „[n]ie naruszając określonych w ust. 1 obowiązków podstawowego zobowiązanego, osoba przewożąca towary lub ich odbiorca, który przyjmuje towary, wiedząc o tym, że są one objęte procedurą tranzytu wspólnotowego, jest również zobowiązany do przedstawienia ich w nienaruszonym stanie w urzędzie celnym przeznaczenia w wyznaczonym terminie i z zachowaniem środków zastosowanych przez organy celne w celu zapewnienia tożsamości towarów”.

10. Artykuł 92 ust. 1 kodeksu celnego przewiduje, że procedura wspólnotowego tranzytu zewnętrznego zostaje zakończona w dniu przedstawienia w urzędzie celnym przeznaczenia towarów objętych tą procedurą oraz właściwych dokumentów.

11. W wypadku usunięcia spod dozoru celnego towaru podlegającego należnościami przywozowym, na mocy art. 203 kodeksu celnego powstaje dług celny po stronie czterech kategorii osób:

- osób, które usunęły towar spod dozoru celnego,
- osób, które uczestniczyły w tym usunięciu, i które jednocześnie wiedziały lub, zdroworozsądkowo, powinny były wiedzieć, że towar zostaje usunięty spod dozoru celnego,

- osób, które nabyły lub posiadały towar i które w chwili jego nabycia lub wejścia w jego posiadanie wiedziały bądź, zdroworozsądkowo, powinny były wiedzieć, że jest to towar usunięty spod dozoru celnego,
 - w stosownym wypadku osób zobowiązanych do wykonania obowiązków wynikających z czasowego składowania towaru lub wynikających ze stosowania procedury celnej, którą towar ten został objęty.
12. Zgodnie z przepisami art. 213 kodeksu celnego, wszyscy dłużnicy są zobowiązani solidarnie do pokrycia tego długu.

II – Okoliczności w postępowaniu głównym i pytania prejudycjalne

13. Spółka Friedler Spedition GmbH zleciła IGAZ Trans Kft. wykonanie objętego procedurą wspólnotowego tranzytu zewnętrznego przewozu towarów pochodzących z Chin, które dotarły do portu Koper (Słowenia).

14. W dniu 8 grudnia 2008 r. IGAZ Trans Kft. powierzył S. Horváthowi wykonanie przewozu towarów z Koper do Wiednia (Austria), a następnie, po wypełnieniu formalności celnych, do Rzymu (Włochy).

15. W dniu 11 grudnia 2008 r., agent celny Interservice, na wniosek IGAZ Trans, wszczął w urzędzie celnym w Koper procedurę tranzytu. Po uruchomieniu tej procedury towary powinny były zostać przedstawione w urzędzie celnym Wiencont Süd, Freilager Wien (Wiedeń, Austria) do dnia 18 grudnia 2008 r.

16. Również w dniu 11 grudnia 2008 r. S. Horváth zgłosił się do Interservice, który wystawił list przewozowy CMR⁴, a także pełnomocnictwo niezbędne do odbioru towarów i przesłał drogą elektroniczną słoweńskim organom celnym dokument T1 do wykorzystania w trakcie procedury tranzytu. Następnie, odebrawszy towary w urzędzie celnym w Koper, S. Horváth przewiózł je na wymieniony w liście przewozowym CMR parking urzędu celnego w Wiedniu, gdzie przekazał przedstawicielowi IGAZ Trans dokumenty niezbędne do wypełnienia formalności celnych.

17. S. Horváth pozostał następnie na tym parkingu w dniach 12–17 grudnia 2008 r., wraz z kontenerem, w którym znajdowały się towary. W dniu 17 grudnia 2008 r. udał się sportem na Węgry pozostawiając kontener na miejscu, a w dniu 18 grudnia 2008 r. powrócił do Wiednia.

18. Towary te nie zostały przedstawione w urzędzie celnym przeznaczenia w celu wypełnienia formalności celnych. S. Horváth kontynuował ich przewóz na podstawie nowego listu przewozowego, wystawionego przez Friedler Spedition, a otrzymanego od przedstawiciela IGAZ Trans, a następnie dostarczył je do miejsca ostatecznego przeznaczenia we Włoszech.

19. Zgodnie z twierdzeniami Kúria (sąd najwyższy, Węgry) S. Horváth przyjął towary bez wątplenia wiedząc, że były one objęte procedurą wspólnotowego tranzytu zewnętrznego. Niemniej nie upewnił się należycie, przed kontynuowaniem przewozu z Wiednia do Rzymu, że IGAZ Trans lub Friedler Spedition faktycznie przedstawiły owe towary w urzędzie celnym przeznaczenia. Sąd odsyłający wskazuje także, że w niniejszym postępowaniu nie ustalono, iż S. Horváth wiedział, że towary celne zostały usunięte spod dozoru celnego.

4 — List przewozowy wystawiony w oparciu o Konwencję o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów, sporządzoną w Genewie dnia 19 maja 1956 r., w brzmieniu ustalonym na mocy protokołu z dnia 5 lipca 1978 r.

20. Dowód na zakończenie procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego został dostarczony do urzędu celnego wyjścia poprzez przedstawienie zgłoszenia do procedury tranzytu opatrzonego pieczęcią rumuńskiego urzędu celnego. Słoweńskie organy celne, po przeprowadzeniu dochodzenia, stwierdziły, że opatrzenie zgłoszenia do procedury tranzytu pieczęcią rumuńskiego urzędu celnego było wynikiem oszustwa.

21. Z powodu usunięcia towarów spod dozoru celnego Interservice, jako główny zobowiązany, musiał uiścić kwotę 11 196,49 EUR z tytułu należności celnych, podatku od wartości dodanej oraz odsetek za zwłokę.

22. Interservice wytoczył, na podstawie odpowiedzialności pozaumownej, powództwo regresowe przeciwko S. Horváthowi i stwierdził, że na mocy art. 96 ust. 2 kodeksu celnego przewoźnik odpowiada wraz z głównym zobowiązanym za przedstawienie towarów, nawet jeśli w danym przypadku działa jedynie jako podwykonawca przewozu.

23. Ponieważ powództwo to zostało oddalone zarówno w pierwszej jak i w drugiej instancji, Interservice wniósł skargę kasacyjną do Kúria (sądu najwyższego), który postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- 1) Czy art. 96 ust. 2 [kodeksu celnego] należy interpretować w ten sposób, że status przewoźnika towarów ma nie tylko osoba zawierająca umowę przewozu ze sprzedającym w celu przewozu rozpatrywanych towarów (przewoźnik umowny lub główny), lecz także osoba, która wykonuje w całości lub częściowo przewóz na podstawie innej umowy zawartej z przewoźnikiem umownym lub głównym (podwykonawca przewozu)?
- 2) W wypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze – czy art. 96 ust 2 [kodeksu celnego] należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji takiej jak w postępowaniu głównym, podwykonawca przewozu ma obowiązek, przed kontynuowaniem przewozu towarów, należycie upewnić się, że przewoźnik główny rzeczywiście przedstawił towary w urzędzie celnym przeznaczenia zgodnie z wymogami prawa?”.

III – Moja ocena

A – Uwagi wstępne

24. W celu lepszego zrozumienia kwestii wymagających rozstrzygnięcia w związku z tym wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, wydaje mi się, że użyteczne będzie przypomnieć w skrócie kontekst faktyczny i prawny sprawy rozpatrywanej w postępowaniu głównym.

25. Sąd odsyłający dąży, po pierwsze, do uzyskania wyjaśnień na temat pojęcia „przewoźnika” w rozumieniu art. 96 ust. 2 kodeksu celnego, w celu ustalenia, czy S. Horváth posiada taki status, a po drugie, w przypadku odpowiedzi twierdzącej, do ustalenia zakresu obowiązku spoczywającego na zainteresowanym.

26. Pytania te zostały postawione w ramach sporu między agentem celnym, uznanym za dłużnika celnego w następstwie usunięcia towarów spod dozoru celnego, a podwykonawcą przewozu tych towarów.

27. Sytuacja ta wymaga poczynienia od razu dwóch uwag.

28. Pierwsza uwaga dotyczy zdarzenia powodującego powstanie długu celnego.

29. W tym względzie nie podzielam sceptycyzmu Komisji Europejskiej, która twierdzi, że wedle okoliczności faktycznych przedstawionych w postanowieniu odsyłającym istnieje wątpliwość co do źródła długu celnego, który mógł powstać bądź w wyniku usunięcia towarów spod dozoru celnego w rozumieniu art. 203 kodeksu celnego, bądź w myśl art. 204 tego kodeksu, z powodu uchybienia zobowiązaniom wynikającym z procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, które to uchybienia nie miało wpływu na dozór celny.

30. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału pojęcie „usunięcia spod dozoru celnego”, o którym mowa w art. 203 ust. 1 kodeksu celnego należy rozumieć w ten sposób, że obejmuje ono każde działanie lub zaniechanie stanowiące dla właściwego organu celnego choćby chwilową przeszkodę w dostępie do towaru podlegającego dozorowi celnemu i w przeprowadzeniu kontroli przewidzianych w art. 37 ust. 1 kodeksu celnego⁵.

31. W niniejszym przypadku z postanowienia odsyłającego wynika, że procedura wspólnotowego tranzytu zewnętrznego została zakończona w sposób oszukańczy, gdyż dostarczenie towarów do urzędu celnego przeznaczenia zostało poświadczane na podstawie dokumentów opatrzonych podrobionymi pieczęciami rumuńskich organów celnych⁶. Brak prawidłowego przedstawienia towarów w urzędzie celnym przeznaczenia stanowił dla organu celnego, wprowadzonego w błąd na podstawie podrobionych dokumentów, przeszkodę w upewnieniu się co do ich losu w decydującej przecież chwili zakończenia tej procedury, a⁷ spowodowanie zakończenia tej procedury w sposób oszukańczy skutkowało, bezspornie, powstaniem ryzyka nieprawidłowego wprowadzenia towarów do obrotu gospodarczego na obszarze Unii. W mojej ocenie zatem już sama okoliczność przedstawienia podrobionych dokumentów w celu wykazania, że procedura wspólnotowego tranzytu zewnętrznego została zakończona znamionuje usunięcie spod dozoru celnego, które powoduje powstanie długu celnego w myśl art. 203 kodeksu celnego.

32. Moja druga uwaga dotyczy konsekwencji zaistnienia usunięcia spod dozoru celnego w rozumieniu art. 203 kodeksu celnego.

33. Osoby, które mogą zostać uznane za dłużników celnych w wypadku usunięcia towaru podlegającego należnościami celnym przywozowym spod dozoru celnego zostały określone w art. 203 ust. 3 kodeksu celnego określającym cztery kategorie dłużników podatkowych.

34. Trzy pierwsze tiret tego przepisu dotyczą osób, które dopuścili się usunięcia towaru spod dozoru celnego, osób, które w jakimkolwiek zakresie uczestniczyły w tym usunięciu i które wiedziały lub zdroworozsądkowo powinny były wiedzieć, że towar ten został usunięty spod dozoru celnego, a także osób, które nabyły lub posiadały towar i które w chwili jego nabycia lub wejścia w jego posiadanie wiedziały bądź zdroworozsądkowo powinny były wiedzieć, że towar ten został usunięty spod dozoru celnego. Wspólny mianownik między tymi trzema kategoriami osób stanowi okoliczność, że uczestniczyły one, w takim czy innym charakterze, w naruszeniu albo przynajmniej odniosły z niego korzyść, gdyż były w pewnym sensie, czerpiąc z siatki pojęciowej prawa karnego, sprawcami tego naruszenia albo pomocnikami w jego popełnieniu lub paserami towaru wprowadzonego do obrotu gospodarczego na terytorium Unii bez ocenia.

5 — Zobacz w szczególności wyroki: z dnia 12 czerwca 2014 r., SEK Zollagentur (C-75/13, EU:C:2014:1759, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo); a także z dnia 29 października 2015 r., B & S Global Transit Center (C-319/14, EU:C:2015:734, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).

6 — Z art. 361 ust. 5 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz.U. 1993, L 253, s. 1), zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1192/2008 z dnia 17 listopada 2008 r. (Dz.U. 2008, L 329, s. 1), że operacja tranzytowa może zakończyć się w innym urzędzie niż wpisany w zgłoszeniu tranzytowym, a urząd ten staje się wówczas urzędem celnym przeznaczenia.

7 — Jeśli chodzi o zasadniczy aspekt kontroli przeprowadzanej w chwili zakończenia procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, odsyłam do pkt 25 i 26 opinii rzecznika generalnego Szpunara w sprawie B & S Global Transit Center (C-319/14, EU:C:2015:500).

35. Tiret czwarte wspomnianego przepisu dotyczy natomiast osób, które nie uczestniczyły w usunięciu towaru, lecz które między innymi miały wykonać obowiązki wynikające ze stosowania procedury celnej obejmującej ten towar. Jak Trybunał orzekł kilkakrotnie, w procedurze wspólnotowego tranzytu zewnętrznego to osoba uprawniona do korzystania z tej procedury, jako główny zobowiązany w rozumieniu art. 96 ust. 1 kodeksu celnego musi wykonać obowiązki wynikające ze stosowania tejże procedury oraz jest odpowiedzialna za uiszczenie należności długu celnego w rozumieniu art. 203 ust. 3 tiret czwarte tego kodeksu⁸.

36. Niemniej jednak art. 96 ust. 2 kodeksu celnego pozwala także na uznanie przewoźnika towarów albo ich odbiorcę za dłużnika celnego w świetle art. 203 ust. 3 tiret czwarte tego kodeksu, gdyż nakłada on na wspomnianego przewoźnika albo odbiorcę obowiązek przedstawienia towarów w nienaruszonym stanie w urzędzie celnym przeznaczenia.

37. W okolicznościach niniejszej sprawy, z informacji przedstawionych przez sąd odsyłający, który wychodzi z założenia, że S. Horváth nie jest zaangażowany w usunięcie towarów spod dozoru celnego, wynika, że zdarzenia sprawcze określone w trzech pierwszych tiret art. 203 ust. 3 kodeksu celnego nie mogą skutkować powstaniem odpowiedzialności podwykonawcy przewozu. Natomiast sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy nie należy uznać go za współdłużnika celnego w myśli art. 203 ust. 3 tiret czwarte tego kodeksu, co oznacza, że byłby on zobowiązany do wywiązania się z obowiązku przewidzianego w art. 96 ust. 2 wspomnianego kodeksu.

38. Znajdujemy się zatem w sytuacji, w której wydaje się, że przewoźnika towarów albo ich odbiorcę można pociągnąć do odpowiedzialności jedynie dlatego, że art. 96 ust. 2 kodeksu celnego nakłada na niego konkretny obowiązek przedstawienia tych towarów w urzędzie celnym przeznaczenia z zachowaniem środków mających na celu zapewnienie tożsamości towarów⁹.

39. Wykładnia żądana przez sąd odsyłający w celu uzyskania wyjaśnień odnoszących się do osób, na których spoczywa wspomniany obowiązek oraz do jego zakresu jest zatem niezbędna w celu rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym.

B – W przedmiocie pytania pierwszego

40. Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy pojęcie „przewoźnika” w rozumieniu art. 96 ust. 2 kodeksu celnego, obejmuje wyłącznie głównego przewoźnika, któremu bezpośrednio powierzono wykonanie przewozu towarów objętych procedurą wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, czy też obejmuje także podwykonawcę przewozu, któremu główny przewoźnik zlecił wykonywanie umowy przewozu.

41. Moim zdaniem art. 96 ust. 2 kodeksu celnego dotyczy w równym stopniu każdej osoby podejmującej się wykonania przewozu towarów objętych procedurą wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, niezależnie od tego, czy chodzi o głównego przewoźnika, czy o podwykonawcę przewozu.

⁸ — Zobacz wyroki: z dnia 27 czerwca 2013 r., Codirex Expeditie (C-542/11, EU:C:2013:429, pkt 33); z dnia 12 czerwca 2014 r., SEK Zollagentur (C-75/13, EU:C:2014:1759, pkt 35).

⁹ — Ponieważ sprawa rozpatrywana w postępowaniu głównym obrazuje użyteczność tego konkretnego obowiązku, zmusza ona do zastanowienia się, z jakich względów Komisja w złożonym przez tę instytucję wniosku dotyczącym rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (EWG) nr 2913/92 ustanawiające Wspólnotowy kodeks celny [COM(97) 472 wersja ostateczna], zaproponowała usunięcie tego przepisu, co uzasadniła tym, zgodnie z motywem 5 wniosku, że przepis ten „sam w sobie nie stanowi żadnej wartości dodanej w stosunku do przepisów kodeksu odnoszących się do zdarzenia sprawczego i dłużników celnych”. [tłumaczenie własne] W następstwie poprawki zaproponowanej przez Parlament, a zatwierdzonej przez Komisję, wniosek dotyczący rozporządzenia został przyjęty bez zmiany art. 96 [zob. zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (EWG) nr 2913/92 ustanawiające Wspólnotowy kodeks celny [COM(1998) 428 wersja ostateczna], a także rozporządzenie (WE) nr 955/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 1999 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 2913/92 w zakresie zewnętrznej procedury tranzytowej (Dz.U. 1999, L 119, s. 1)].

42. Powyższą interpretację wydaje się potwierdzać już samo brzmienie badanego przepisu.

43. Jak wynika z brzmienia tego przepisu, jedynym warunkiem istnienia określonego w tym przepisie obowiązku przewoźnika towarów albo ich odbiorcy jest przyjęcie towarów i wiedza, na temat tego jaką procedurą prawną są objęte. Wobec braku dokonania przez prawodawcę Unii rozróżnienia między sytuacją, w której przewóz jest wykonywany przez głównego przewoźnika, a sytuacją, w której wykonanie przewozu powierza się podwykonawcy, obowiązek przedstawienia towarów w nienaruszonym stanie w urzędzie celnym przeznaczenia spoczywa w równym stopniu na każdej osobie zobowiązanej do przewozu towarów, co do której zostało wykazane, że faktycznie posiada wiedzę na temat procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego. Jeśli przesłanka posiadania wiedzy zostaje spełniona przez podwykonawcę przewozu, to podlega on w konsekwencji obowiązkowi przewidzianemu w art. 96 ust. 2 kodeksu celnego.

44. Wniosek ten wydaje się poza tym znajdować poparcie w wykładni celowościowej.

45. Sam przedmiot tego obowiązku spoczywającego na przewoźniku towarów albo na ich odbiorcy wyznacza bowiem granice owego obowiązku, a przedmiot ten polega na przedstawieniu towarów w nienaruszonym stanie w urzędzie celnym przeznaczenia, w wyznaczonym terminie i z zachowaniem środków zastosowanych przez organy celne w celu zapewnienia tożsamości towarów.

46. Jak słusznie stwierdziła Komisja w uwagach przedstawionych na piśmie, prawodawca Unii ustanowił współodpowiedzialność przewoźnika towarów oraz ich odbiorcy ze względu na to, że jedynie osoba będąca fizycznie w posiadaniu towarów może rzeczywiście przedstawić je w urzędzie celnym przeznaczenia.

47. W tym względzie należy podkreślić, że spoczywający na przewoźniku towarów albo na ich odbiorcy na mocy art. 96 ust. 2 kodeksu celnego ograniczony obowiązek różni się od ogólnego obowiązku spoczywającego na głównym zobowiązanym w myśl art. 96 ust. 1 tego kodeksu.

48. Główny zobowiązany, jako osoba uprawniona do korzystania z procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, jest odpowiedzialny nie tylko za przedstawienie towarów w nienaruszonym stanie w urzędzie celnym przeznaczenia, w wyznaczonym terminie i z zachowaniem środków zastosowanych przez organy celne w celu zapewnienia tożsamości towarów¹⁰, ale także, generalnie do „przestrzeganie przepisów procedury tranzytu wspólnotowego”¹¹. Na mocy art. 96 ust. 1, art. 203 ust. 3 tiret czwarte oraz art. 204 ust. 1 kodeksu celnego staje się on dłużnikiem celnym poprzez samo nieposzanowanie przepisów tej procedury, nawet jeśli długu tego nie można mu bezpośrednio przypisać, a odpowiedzialność nałożona w ten sposób na głównego zobowiązanego ma na celu „zapewnienie starannego i jednolitego stosowania przepisów dotyczących pokrycia długu celnego ze względu na ochronę interesów finansowych Wspólnoty i jej państw członkowskich”¹². Główny zobowiązany, zobowiązany do upewnienia się, czy procedura tranzytu przebiega właściwie, pozostaje dłużnikiem celnym nawet jeśli działa w dobrej wierze, a naruszenie procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego wynika z oszustwa, w którym nie uczestniczył¹³. Obiektywny charakter odpowiedzialności głównego zobowiązanego sprawia zatem, że odpowiada on za wszelkie naruszenie przepisów odnoszących się do procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, nawet popełnione przez inne osoby.

10 — Artykuł 96 ust. 1 lit. a) kodeksu celnego.

11 — Artykuł 96 ust. 1 lit. b) kodeksu.

12 — Zobacz wyrok z dnia 3 kwietnia 2008 r., *Militzer & Münch* (C-230/06, EU:C:2008:186, pkt 48). Zobacz także podobnie wyrok z dnia 15 lipca 2010 r., *DSV Road* (C-234/09, EU:C:2010:435, pkt 30).

13 — Zobacz podobnie wyrok z dnia 3 kwietnia 2008 r., *Militzer & Münch* (C-230/06, EU:C:2008:186, pkt 49).

49. Odpowiedzialność przewoźnika towarów albo ich odbiorcy ma bardziej ograniczony charakter. W odróżnieniu od głównego zobowiązanego, nie jest on zobowiązany do przestrzegania wszystkich przepisów odnoszących się do procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego. Wprawdzie należy uznać, że art. 96 ust. 2 kodeksu celnego nakłada na niego zobowiązanie rezultatu, w tym znaczeniu, że jest on zobowiązany do upewnienia się, czy towary zostały przedstawione w urzędzie przeznaczenia w nienaruszonym stanie, to przewoźnik tych towarów albo ich odbiorca może to zrobić jedynie w czasie, kiedy fizycznie posiada te towary. Innymi słowy, chociaż obowiązek przewidziany w art. 96 ust. 1 tego kodeksu znajduje swoją podstawę w okoliczności posiadania statusu głównego zobowiązanego, który musi ponieść konsekwencje wszelkich popełnionych naruszeń albo nieprawidłowości, odpowiedzialność przewoźnika towarów albo ich odbiorcy znajduje swoją podstawę jak i granicę w fizycznym posiadaniu tych towarów.

50. Wnioskuje z powyższego zatem, że chociaż na podwykonawcy przewozu spoczywa obowiązek przedstawienia towarów w nienaruszonym stanie w urzędzie celnym przeznaczenia, to obowiązek ten spoczywa na nim jedynie w czasie, gdy faktycznie wykonuje działalność transportu i sprawuje pieczę nad towarami.

51. Korzystanie z usług kilku przewoźników jest powszechną praktyką w branży międzynarodowego przewozu towarów. Moim zdaniem w sytuacji, gdy przewóz byłby wykonywany kolejno przez kilku przewoźników, obowiązek przewidziany w art. 96 ust. 2 kodeksu celnego spoczywałby sukcesywnie na każdym z nich, gdyż to właśnie w czasie sprawowania pieczy nad towarami mogą oni czuwać, poprzez unikanie zwłaszcza złamania pieczęci oraz nieprawidłowego przeładunku, by pozostały one w nienaruszonym stanie.

52. W sytuacji takiej jak sytuacja rozpatrywana w postępowaniu głównym, gdzie podwykonawca przewozu rzeczywiście wykonał przewóz towarów na parking urzędu celnego przeznaczenia i przekazał dokumenty związane z tymi towarami przedstawicielowi głównego przewoźnika, by ten dokonał formalności kończących procedurę wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, uważam, że podwykonawca przewozu został zwolniony ze spoczywającego na nim obowiązku w chwili, gdy przekazał pieczę nad towarami oraz dokumenty towarzyszące głównemu przewoźnikowi, który w konsekwencji stał się „przewoźnikiem” w rozumieniu art. 96 ust. 2 kodeksu celnego.

53. Z powyższych względów proponuję zatem Trybunałowi, by na pytanie pierwsze odpowiedział, po pierwsze, że art. 96 ust. 2 kodeksu celnego należy interpretować w ten sposób, iż pojęcie „przewoźnika” obejmuje każdą osobę wykonującą przewóz towarów, która je przyjęła i wiedziała, że są objęte procedurą wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, bądź na podstawie umowy przewozu zawartej ze zleceniodawcą bądź na podstawie umowy o podwykonawstwo zawartej z głównym przewoźnikiem, a po drugie, że obowiązek przewidziany w tym przepisie spoczywa na przewoźniku w okresie sprawowania przez niego pieczy nad towarami, które fizycznie przyjmuje do przewozu, wobec czego w sytuacji takiej jak sytuacja rozpatrywana w postępowaniu głównym, gdzie podwykonawca przewozu rzeczywiście wykonał przewóz towarów na parking urzędu celnego przeznaczenia i przekazał dokumenty związane z tymi towarami przedstawicielowi głównego przewoźnika, by ten dokonał formalności kończących procedurę wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, został on zwolniony ze spoczywającego na nim obowiązku w chwili, gdy przekazał głównemu przewoźnikowi pieczę nad towarami oraz dokumenty towarzyszące.

54. Niemniej należy jeszcze zbadać, czy okoliczność kontynuowania przez S. Horvátha przewozu towarów z Wiednia do Rzymu nie sprawiła, iż ponownie stał się dłużnikiem celnym.

55. Taki jest dokładnie przedmiot pytania drugiego.

C – W przedmiocie pytania drugiego

56. Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy w sytuacji takiej jak sytuacja rozpatrywana w postępowaniu głównym podwykonawca przewozu powinien, przed kontynuowaniem przewozu towarów do innego państwa członkowskiego, należycie upewnić się, czy główny przewoźnik rzeczywiście przedstawił je w urzędzie celnym przeznaczenia zgodnie z wymogami prawa.

57. Wydaje mi się, że odpowiedź na to pytanie wynika w sposób dość naturalny z wcześniejszych rozważań odnoszących się do pytania pierwszego.

58. W odróżnieniu od głównego zobowiązanego, który jest zobowiązany do upewnienia się, czy procedura tranzytu przebiega właściwie, na przewoźniku, w procedurze wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, spoczywa jedynie obowiązek przedstawienia towarów w nienaruszonym stanie w urzędzie celnym przeznaczenia w wyznaczonym terminie i z zachowaniem środków zastosowanych przez organy celne w celu zapewnienia tożsamości towarów.

59. W okolicznościach takich jak okoliczności rozpatrywane w postępowaniu głównym, gdzie podwykonawca przewozu przekazał głównemu przewoźnikowi dokumenty tranzytu, by ten wypełnił formalności niezbędne do zakończenia procedury celnej, uważam, że ów główny przewoźnik z chwilą wspomnianego przekazania stał się zobowiązany do wypełnienia obowiązku, który ciążył na podwykonawcy przewozu na mocy art. 96 ust. 2 kodeksu celnego.

60. Zwolniony z tego obowiązku podwykonawca przewozu nie był zobowiązany do sprawdzenia, przed kontynuowaniem przewozu, czy główny przewoźnik rzeczywiście przedstawił towary w urzędzie celnym przeznaczenia w celu zakończenia procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego.

61. Chociaż na podstawie art. 96 ust. 2 kodeksu celnego nie można wymagać od podwykonawcy przewozu, by realizował aktywny obowiązek rzetelności, to uważam jednak, że podwykonawca przewozu mógłby zostać pociągnięty do odpowiedzialności, gdyby zostało wykazane, że kontynuował przewóz i posiadał wiedzę na temat informacji mogących świadczyć, że procedura wspólnotowego tranzytu zewnętrznego nie została zakończona prawidłowo, co powinien ustalić sąd odsyłający w świetle wszystkich istotnych okoliczności faktycznych. W tym przypadku należałoby bowiem uznać, że podwykonawca przewozu zgodził się na kontynuowanie przewozu towarów i wiedział, że były one objęte procedurą wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, co sprawiłoby w konsekwencji, że ponownie stałby się zobowiązany do realizacji obowiązku przewidzianego w art. 96 ust. 2 kodeksu celnego.

IV – Wnioski

62. Mając na względzie powyższe rozważania, proponuję Trybunałowi, by na pytania przedstawione przez Kúria (sąd najwyższy, Węgry) odpowiedział następująco: Artykuł 96 ust. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 648/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 2005 r., należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „przewoźnika” obejmuje każdą osobę wykonującą przewóz towarów, która je przyjęła i wiedziała, że są objęte procedurą wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, bądź na podstawie umowy przewozu zawartej ze zleceniodawcą bądź na podstawie umowy o podwykonawstwo zawartej z głównym przewoźnikiem, i że obowiązek przewidziany w tym przepisie spoczywa na przewoźniku w okresie sprawowania przez niego pieczy nad towarami, które fizycznie przyjmuje do przewozu. W sytuacji takiej jak sytuacja rozpatrywana w postępowaniu głównym, gdzie podwykonawca przewozu rzeczywiście wykonał przewóz towarów na parking urzędu celnego przeznaczenia i przekazał dokumenty związane z tymi towarami przedstawicielowi głównego przewoźnika, by ten dokonał formalności kończących procedurę wspólnotowego tranzytu zewnętrznego, został on zwolniony ze spoczywającego na nim obowiązku

w chwili, gdy przekazał głównemu przewoźnikowi pieczę nad towarami oraz dokumenty towarzyszące. Poza tym okoliczność, że podwykonawca przewozu kontynuował następnie przewóz towarów do innego państwa członkowskiego, nie oznacza, że jest on zobowiązany do sprawdzenia, przed kontynuowaniem przewozu, czy główny przewoźnik rzeczywiście przedstawił towary w urzędzie celnym przeznaczenia w celu zakończenia procedury wspólnotowego tranzytu zewnętrznego. Niemniej mógłby on zostać pociągnięty do odpowiedzialności, gdyby zostało wykazane, że kontynuował przewóz i posiadał wiedzę na temat informacji mogących świadczyć, że owa procedura nie została zakończona prawidłowo, co powinien ustalić sąd odsyłający w świetle wszystkich istotnych okoliczności faktycznych.